

**Besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling
van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
'Leidingstraat Glabbeek - Halen'**

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op :

- de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.10, §1, gewijzigd bij het decreet van 1 juli 2016;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 houdende de goedkeuring van de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen'.
- De publieke consultatie over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen' van 21 augustus 2020 tot en met 19 oktober 2020. Het publiek participatiemoment werd omwille van de coronamaatregelen georganiseerd in de vorm van een webinar. Het participatiemoment vond plaats op van 6 oktober 2020. Er werden 41 inspraakreacties ontvangen, waarvan 18 adviezen en 23 individuele inspraakreacties van burgers en verenigingen. Er werd advies uitgebracht over de startnota door volgende instanties: Mina-raad, Saro, Provincie Vlaams-Brabant, Provincie Limburg, Provincie Limburg (water), Kortenaken, Glabbeek, Bekkevoort, Geetbets, Vlaio, VLM, Agentschap Onroerend Erfgoed, Infrabel, VMM, MOW, AWV, ANB, Departement Landbouw & Visserij,
- Het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed van 21 januari 2019 over de startnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen'.

- De scopingnota voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen'.
- De plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen' van 3 september 2021, het verslag ervan en de schriftelijke adviezen van het Agentschap Wegen en Verkeer, het Agentschap voor Innoveren & ondernemen, de Provincie Limburg dienst water, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Departement MOW, de Provincie Limburg, de Provincie Vlaams-Brabant, het Agentschap Landbouw & Visserij.
- Het advies RVR-AV-1242 van de dienst Veiligheidsrapportering van het departement Omgeving van 9 juli 2020 waarin wordt aangegeven dat voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen' geen ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Fluxys Belgium nv (hierna Fluxys) voorziet de aanleg van een nieuwe aardgasvervoerleiding met een diameter van 600mm op de verbinding tussen de hoofdtransportas West-Oost ter hoogte van Glabbeek en de bestaande hoofdleiding Dilsen – Lommel – Tessenderlo – Diest, ter hoogte van Halen. Het betreft een versterking van de hoofdassen van het aardgasvervoersnet. Deze hoofdassen betreffen leidingen met hoge capaciteit die de doorvoer van grens naar grens verzorgen of belangrijke interne verbruiksclusters bereiken zoals de haven van Antwerpen, de gasopslag te Loenhout en verschillende grootsteden waaronder Brussel, Gent, Antwerpen en Luik. De voorziene verbinding is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Geetbets, Glabbeek, Halen en Kortenaeken. Dergelijke verbinding die het aardgasnetwerk versterkt wordt beschouwd als een hoofdtransportleiding.
- De plandoelstelling is:
 - De aanleg van een leiding mogelijk maken op korte termijn ten behoeve van de energiebevoorrading en de versterking van het aardgasnet in de regio Limburg.
 - De aanleg van leidingen voor diverse toepassingen mogelijk maken op diezelfde verbinding tussen transportas West-Oost ter hoogte van Glabbeek en de bestaande hoofdleiding Dilsen – Lommel – Tessenderlo – Diest, ter hoogte van Halen. Voor deze leidingen wordt op langere termijn bijvoorbeeld gedacht aan leidingen voor groene gassen, die kunnen kaderen in de energiebevoorrading en de behoefte om over te schakelen van fossiele gassen naar groene alternatieven zoals waterstof, biomethaan of andere.
- De plandoelstelling wordt in het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan GRUP vertaald door het voorzien in een overdruk leidingstraat voor ondergrondse leidingen en een bestemming openbaar nut voor de bijhorende infrastructuur zoals, in geval van een aardgasleiding, bijvoorbeeld gasstations en afsluiterknooppunten.

- Het huidige aardgasnetwerk zal naar verwachting een belangrijke rol zal spelen in het vervoer van energiedragers zoals waterstof en groene gassen, die duurzame alternatieven zijn voor aardgas. Door de energietransitie kunnen op termijn ook andere stoffen overwogen worden. In het GRUP wordt niet limitatief bepaald welke stoffen toegelaten zijn. De voorziene aardgasleiding wordt technisch zo ontworpen dat de omschakeling naar alternatieve energiedragers mogelijk is.
- Voorliggend plan geeft uitvoering aan het richtinggevend gedeelte van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen dat bepaalt dat hoofdtransportleidingen op Vlaams niveau worden geselecteerd en in ruimtelijke uitvoeringsplannen worden vastgelegd. Het transport via pijpleidingen wordt vanuit ruimtelijk oogpunt gestimuleerd als een duurzame transportwijze, in functie van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.
- De Vlaamse Regering keurde op 12 mei 2023 het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030 definitief goed. Het betreft een update van het initiële VEKP dat in 2019 werd goedgekeurd en de inspanningen in de sectoren transport, gebouwen, landbouw, (lichte) industrie en afvalsector aanscherpt. Vlaanderen moet de komende jaren grote stappen vooruit zetten om het energiesysteem koolstofarm en duurzamer te maken. Dat is nodig om de Vlaamse klimaat- en energiedoelstellingen voor 2020 en daarna te realiseren. De klimaatdoelstellingen vereisen een transitie van de economie richting een groene en circulaire economie. Voorliggend plan kadert in het slim energiesysteem dat moet toelaten om flexibel in te spelen op het fluctuerend aanbod aan hernieuwbare energie.
- Het planologisch reserveren van leidingstraten in Vlaanderen kadert in het voorzien in de nodige energiebevoorrading op nationaal niveau. Het nieuwe netwerksegment zal onderdeel vormen van een ruimer netwerk dat mee instaat voor de energiebevoorradingsszekerheid. Gas, als energiedrager (op korte termijn) en de capaciteit van het netwerk zijn nodig om de huidige en volgende generaties flexibel van grote hoeveelheden groene energie te voorzien.
- Voorliggend plan past ook in de transitie naar hernieuwbare energie door enerzijds een toename van de productie van hernieuwbare energie en anderzijds het verhogen van de verbondenheid in het Europees energienetwerk.
- Fluxys werd door de Federale minister van Energie met het ministerieel besluit van 23 februari 2010 overeenkomstig artikel 8, §4 van de Federale Gaswet, aangesteld als enige netbeheerder in België, voor de ontwikkeling van het hogedruknetwerk voor aardgas. De ontwikkeling van dit netwerk gebeurt in functie van het garanderen van de energiebevoorradingsszekerheid. België heeft geen eigen aardgasbronnen en voert dus aardgas in uit het buitenland. Bevoorradingsszekerheid van aardgas is dus een belangrijke aandachtspunt in België. De Vlaamse overheid faciliteert die bevoorradingsszekerheid door de noodzakelijke ruimte te voorzien voor het aardgasnetwerk in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Op korte termijn moet het aardgasvervoersnet versterkt kunnen worden om de hoofdaanvoer van aardgas naar de regio Limburg te kunnen verzekeren. De toekomstige energiebehoefte in België en de configuratie van de aardgas- en elektriciteitsinfrastructuur van Fluxys en Elia maken het nodig om de hoofdaanvoer van aardgas naar de regio Limburg te versterken. Het voornemen voor een nieuwe aardgasleiding tussen Glabbeek en Halen komt aan die verschillende behoeften tegemoet.

- De leiding is nodig in functie van de uitbreiding van het gasnetwerk om de energietransitie te voltrekken en België en Vlaanderen voor te bereiden op de evoluties die ons land op vlak van bevoorradingszekerheid zal doormaken: de uitfasering van de nucleaire productiecapaciteit, de groei van de elektriciteitsvraag in het licht van het toenemend elektrificeren van het energiegebruik, en de nood aan flexibele productiecapaciteit als back-up voor de toenemende variabiliteit van de elektriciteitsproductie met wind en zon die in capaciteit verder zal toenemen. Tegelijk zorgt de nieuwe aardgasleiding voor de nodige aanvoercapaciteit om een antwoord te bieden op het aantal gasaansluitingen in de regio Limburg, dat met een jaarlijks gemiddelde van 4,5% bijna dubbel zo hoog ligt dan gemiddeld in Vlaanderen. Als aardgasnetbeheerder heeft Fluxys Belgium de verplichting om aan de capaciteitsbehoeften van onder meer de openbare distributie en grote industriële afnemers te voldoen. Vandaag wordt de provincie Limburg gevoed door zowel H-gas als L-gas. De uitdovende gasproductie van L-gas in Nederland zal ertoe leiden dat op redelijk korte termijn de volledige Limburgse regio dient te worden overgeschakeld op H-gas. De aanleg van de leiding Glabbeek – Halen zal in dat kader bevoorradingszekerheid bieden aan de regio Limburg.
- In functie van een efficiënt ruimtegebruik en om te verhinderen dat de toename van pijpleidingen en elektriciteitsleidingen de onbebouwde ruimte verder versnipperd, de ruimtelijke kwaliteit vermindert en tot aantasting van het fysisch systeem en het ecologisch functioneren leidt, wordt voor de toekomstige ontwikkeling een maximale bundeling met lijninfrastructuren van Vlaams niveau vooropgesteld in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Er wordt vastgesteld dat er slechts een beperkt aantal lijninfrastructuren aanwezig is waarmee potentieel bundeling kan worden bekomen. Bundeling zal dus veeleer beperkt en zeker niet voor het volledige tracé mogelijk zijn. Om de impact op de omgeving te beperken werden verschillende mogelijke tracés op de verbinding Glabbeek – Halen onderzocht.
- In toepassing van het bundelingsprincipe wordt het tracé van de aan te leggen leiding voorzien als een leidingstraat. Daardoor kan het tracé in de toekomst ook gebruikt worden voor bijkomende leidingen.
- In het planproces werden drie mogelijke tracés onderzocht: een westelijk, een centraal en een oostelijk alternatief. De drie alternatieven volgen een duidelijk verschillend geografisch tracé, maar zijn uitgewerkt op basis van dezelfde technische en ruimtelijke uitgangspunten. Op basis van de inspraakreacties over de startnota werden de drie tracés lokaal geoptimaliseerd. Dit resulteerde in verschillende relatief kleine tracéwijzigingen. Deze tracéwijzigingen werden in het plan-MER gelijkwaardig onderzocht en vergeleken met de drie basis-alternatieven. Deze tracé-aanpassingen kunnen worden beschouwd als optimalisaties omdat ze inspelen op de lokale terreinsituatie. Dat blijkt ook uit de milieubeoordeling. In het ontwerp-GRUP is het voorgestelde tracé dus het geoptimaliseerde tracé.
- Het grondig onderzoek en de beoordeling van de drie tracés in het plan-MER, de passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets laat niet toe om een duidelijke keuze te maken voor één van de drie tracés. Uit de passende beoordeling blijkt dat het centrale tracé wel betekenisvolle effecten zou hebben op een Speciale beschermingszone (SBZ), terwijl dit niet het geval is voor het westelijk en oostelijk

tracé. Het centrale tracé wordt niet gezien als een geschikt tracé, vermits er twee betere alternatieven voorhanden zijn die beantwoorden aan de plandoelstelling.

- Vanuit de onderzoeken naar de impact is geen duidelijk onderscheid te maken tussen het westelijk en het oostelijk tracé. Het gehanteerde significantiekader laat niet toe een duidelijk onderscheid te maken. Anderzijds blijkt uit de evaluatie wel dat het westelijk tracé voor geen enkel beoordelingselement beter scoort terwijl dit voor het oostelijk tracé wel het geval is. Het oostelijk tracé is bijna 2 km korter (19,1 km voor het oostelijk tracé, tegenover 20,8 km voor het westelijk tracé). Mede daardoor is de impact van het oostelijk tracé feitelijk beperkter (minder eigenaars, minder percelen, ...). De beoordeling van de impact op de landbouw bevestigt die algemene vaststelling. Het westelijk tracé heeft globaal een grotere oppervlakte betrokken landbouwpercelen, betrokken landbouwers en bedrijfszetels en een grotere oppervlakte percelen met hoge tot zeer hoge impact op de landbouw. Het westelijk tracé heeft dus een grotere impact op landbouw. Ook de impact op woningen is voor het oostelijk tracé globaal lager omdat vastgesteld wordt dat minder woningen gelegen zijn in de nabijheid (250 meter) van het voorgestelde tracé. Het westelijk tracé kruist ten slotte meer holle wegen, bomenrijen en houtkanten dan het oostelijk tracé. Vanuit de overige aspecten, landschap, bodem en water zijn de effecten telkens beperkt tot verwaarloosbaar en zijn er geen indicaties dat het oostelijk tracé een grotere of negatievere impact zou hebben. Er zijn met andere woorden geen elementen die een keuze voor het westelijk tracé verantwoorden. De impact op landbouw en wonen, die weliswaar beperkt is, is toch groter voor het westelijk tracé, waardoor een keuze voor het oostelijk tracé aangewezen is.
- Onder meer op basis van het milieuonderzoek werd het tracé geoptimaliseerd ter hoogte van het Halens Broek. Onder meer in het licht van de recente overstromingen is het noodzakelijk om in het Halens Broek de overstromingsmogelijkheden maximaal te behouden. Vanuit die doelstelling wordt geadviseerd om maximaal te werken met een gestuurde boring. Dat heeft een aanpassing van het tracé als gevolg omdat er maximaal op een rechte lijn wordt gewerkt om één of meerdere gestuurde boringen mogelijk te maken. Door de diepte van de ligging is er ook geen impact op bestaande bomen en beplanting. Een bestaand bosje kan op die manier gekruist worden zonder negatieve impact.
- De resultaten en conclusies van het onderzoek tot milieueffectrapportage zijn verwerkt in het ontwerp en weergegeven in de toelichtingsnota. De milieubeoordeling omvat elementen voor de watertoets en de impact op beschermde soorten en habitats. Met het watersysteem en het leefmilieu is rekening gehouden bij de redactie van de stedenbouwkundige voorschriften. In de stedenbouwkundige voorschriften zijn bepalingen opgenomen die garanderen dat de opvang en infiltratie van het hemelwater op het terrein gebeurt. Op basis van de geïntegreerde milieubeoordeling kan geoordeeld worden dat het plan geen nadelige gevolgen heeft voor het watersysteem die niet kunnen worden gecompenseerd, noch op beschermde soorten en habitats of andere aspecten van het leefmilieu.
- De neerslag van de ruimtelijke afweging is opgenomen in de toelichtingsnota bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving :

- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid.
- Het koninklijk besluit van 24 maart 1978 houdende de vaststelling van het gewestplan Tienen - Landen en latere wijzigingen;
- Het koninklijk besluit van 7 november 1978 houdende de vaststelling van het gewestplan Aarschot - Diest en latere wijzigingen;
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2009 houdende de definitieve goedkeuring van het GRUP Leidingstraat VTN2;
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 april 2013 houdende de definitieve goedkeuring van het GRUP Leidingstraat Tessenderlo – Diest;

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Glabbeek - Halen' wordt voorlopig vastgesteld.

De normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage I, het grafisch plan;
2. bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie.
4. Bijlage V, het ontwerp plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De Minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR